

<http://cyberleninka.ru/article/n/smeshannoe-obuchenie-analiz-traktovok-ponyatiya>
(дата звернення: 16. 04. 2020).

8. В. М. Кухаренко Теорія та практика змішаного навчання: монографія. Харків : «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. 284 с.

Черемський М. П.,
ст. викладач кафедри педагогіки та психології управління
соціальними системами ім. акад. І. А. Зязюна
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», Україна

ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА

Важливою проблемою сучасної української освіти виступає її авторитаризм, який перешкоджає вихованню творчої, всебічнорозвиненої особистості. І це є дивним, адже Україна проголосила себе демократичною державою і обрала курс на євроінтеграцію. Тим не менш, освіта в школі залишається авторитарною. Діти і досі піддаються пресингу з боку вчителів, які користуючись правом карати учня оцінками, по суті чинять спротив гармонійному розвитку особистості, її самовираженню та самоствердженню.

Натомість, в країнах Заходу навчання побудоване на повазі до внутрішнього світу особистості, її особливостей та можливостей. Тому найбільше там цінується здатність педагога будувати належний підхід до учня. Велику допомогу в цьому йому надають педологи, котрі займаються вивченням психічних та фізіологічних особливостей кожної окремої дитини. Дані знання надаються вчителю, і він на їхній основі будує індивідуальний підхід до особистості. Це надзвичайно складне завдання потребує від педагога великої творчої здатності. Адже ніякі абстрактні формули та схеми не можуть замінити вміння вчителя побудувати належний підхід до конкретної дитини. На жаль, саме цьому вмінню педагогів в наших університетах чомусь не вчать. Тож про який індивідуально-особистісний підхід до людини тут можна говорити. Звідси і береться той авторитаризм в освіті, котрий породжується, перш за все, неповагою до духовного світу особистості, її особливостей та можливостей. З цього приводу видатний український педагог В. Сухомлинський, звертаючись до вчителів, закликав їх не насилувати душу людини, уважно придивлятися до «законів природного розвитку кожної дитини, до її особливостей, прагнень, потреб» [1, с. 13].

Що ж ми спостерігаємо в сучасних українських школах? Той самий узагальнений, безособовий підхід до учнів, який компрометує нашу освіту, зводячи її до рівня освіти країн третього світу. І це, незважаючи на всі наші здобутки та досягнення в цій сфері. Чи не соромно нам перед Григорієм Савичем Сковородою, Костянтином Дмитровичем Ушинським, Антоном Семеновичем Макаренком, Василем Олександровичем Сухомлинським, які своїми здобутками підняли українську педагогіку до світового рівня? Чому ж

наша освіта не користується цими здобутками, які прославили українську педагогіку в світі? Чому ми закриваємо очі на демонтаж пам'ятника видатному українському педагогу-гуманісту та письменнику Антону Семеновичу Макаренку, який свого часу постраждав за свої ідеали? Чи не тому, що і досі в нашій освіті сидять не творчі особистості, а люди з імперативним мисленням, для яких гуманне відношення до людини нічого не означає. Адже як можна оцінити такий вчинок місцевої харківської влади, котра по-суті сплюндрувала пам'ять про нашого славетного педагога, який підтримав свого часу тих, від кого відвернулося суспільство. Антон Макаренко особливо є близьким в Сполучених Штатах Америки, країні, котру заснували, як відомо, люди з далеко незаплямованою репутацією. Проте, саме на них сьогодні тримається сучасна Америка. Схвальну оцінку здобуткам Макаренка дав, перебуваючи в Радянському Союзі, визначний американський педагог, філософ та психолог Дж. Дьюї.

Тож, якщо ми хочемо, щоб нас сприймали в світі як велику цивілізовану націю, ми повинні повернути з небуття наших видатних педагогів і вшанувати їхню пам'ять передусім в своїх справах. Український педагог має бути творчою особистістю, адже саме в творчості народжується щось нове та неповторне. В творчості розкриваються всі потенційні можливості та здібності людини. В. Сухомлинський, вбачаючи в кожній дитині художника, зауважував, що творчість дітей є глибоко своєрідною сферою їхнього духовного життя, самовираженням та самоствердженням, де яскраво розкривається індивідуальна самобутність кожної дитини. «Цю самобутність неможливо охопити якимись правилами єдиними та обов'язковими для всіх» [1, с. 51].

Саме тому педагогу не достатньо мати лише знання, потрібно вміти їх застосовувати, чому, на жаль, в університетах не вчать. Тому слід вчитися цьому самостійно, виявляючи власну думку, почуття та фантазію. Велику допомогу в цьому може надати славнозвісна «система Станіславського», що вчить актора органічно створювати відповідний творчий стан, який є необхідним для правдивої передачі життя людського духу на сцені. «У нашому мистецтві артист повинен зрозуміти, чого від нього вимагають, чого він сам хоче, що може його творчо захопити. З нескінченного ряду таких захоплюючих для артиста задач, кусків ролі, складається життя її духу, її внутрішня партитура», – зауважував К. Станіславський [2, с. 350].

Так само і педагог, як і артист, повинен скласти всередині себе відповідну партитуру, яка допоможе йому виконати ту єдину і неповторну симфонію душі дитини. Не маючи такої партитури, педагог не зможе намалювати картину таємничого, захоплюючого світу особистості, відтворивши всю гамму її почуттів, думок та фантазій. Саме тому педагог має бути передусім художником, який уважно придивляється до найменших нюансів та відтінків, з яких і складається картина. Таким художником був Василь Сухомлинський, котрий створив «Школу радості», яку діти дуже любили, а особливо свого вчителя, який віддавав їм своє серце та душу. Він знаходив підхід до кожної дитини, відкриваючи в ній її неповторний світ мрій, думок і фантазій. Педагог

зауважував, що десь в найпотаємнішому куточку серця кожної дитини є своя струна, котра звучить на свій лад, «і для того, щоб серце відгукнулося на моє слово, слід настроїтися самому на тон цієї струни» [1, с. 94].

Отже, роль педагога полягає не в дресируванні чи натаскуванні учнів і студентів, а в тому, щоб допомогти особистості знайти себе, розкрити свої здібності та можливості. І це є справжнім мистецтвом, яке К. Ушинський вважав «найобширнішим, найскладнішим, найвищим і найнеобхіднішим зі всіх мистецтв» [3, с. 179].

Тож педагоги мають бути справжніми митцями, здатними побудувати належний підхід до особистості, виявляючи її неповторний світ думок, почуттів та фантазії.

Список джерел

1. Сухомлинский В. А. Сердце отдаю детям. К. : Рад. школа, 1988. 272 с.
2. Станіславський К. Моє життя в мистецтві. К. : Мистецтво, 1955. 480 с.
3. Ушинский К. Д. Избранные педагогические сочинения в двух томах, т. 1. М. : ГУПИ МП РСФСР, 1953. 640 с.